

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти

Кафедра правознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач (начальник) кафедри

_____ проф. Галина ЛАВРИК

« ____ » _____ 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

**«ДЕРЖАВНА ВЛАДА І МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В
УКРАЇНІ»**

Освітньо-професійна програма/спеціалізація	«Право» <i>(назва)</i>
Спеціальність	081 Право <i>(код, назва спеціальності)</i>
Галузь знань	08 Право <i>(код, назва галузі знань)</i>
Ступінь вищої освіти	магістр <i>(бакалавр, магістр, доктор філософії)</i>

Робоча програма навчальної дисципліни «Державна влада і місцеве самоврядування в Україні» схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри правознавства.

Протокол засідання кафедри правознавства від 29 серпня 2022 року

№ 1

Укладач:

Вікторія КАЮН – к.і.н., старший викладач кафедри правознавства
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми «Право»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
зі спеціальності 081 «Право»

д. ю. н., професор

_____ Галина ЛАВРИК

ЗМІСТ

Розділ 1.	Опис навчальної дисципліни	4
Розділ 2.	Перелік компетентностей та програмних результатів навчання	5
Розділ 3.	Програма навчальної дисципліни	7
Розділ 4.	Тематичний план навчальної дисципліни	17
Розділ 5.	Система поточного та підсумкового контролю знань студентів	49
Розділ 6.	Інформаційні джерела	53
Розділ 7.	Програмне забезпечення навчальної дисципліни	63

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1. Опис навчальної дисципліни «Порівняльне правознавство» для студентів спеціальності 081 «Право» освітньо-професійна програма «Право» другого (магістерського) рівня вищої освіти

Опис навчальної дисципліни
Місце в структурно-логічній схемі підготовки: – пререквізити (Prerequisite) (навчальні дисципліни, які є базовими для вивчення даної навчальної дисципліни): – Конституційне право України, Муніципальне право, Порівняльне правознавство. – постреквізити (Postrequisite) (навчальні дисципліни, поглибленому вивченню яких сприяє дана навчальна дисципліна) –
Мова викладання – українська.
Статус дисципліни – вибіркова.
Курс/семестр вивчення дисципліни – 1 курс, 1 семестр.
Кількість кредитів ЄКТС/кількість модулів – 3 кредити ЄКТС / 2 модулі.
Денна форма навчання: кількість годин: – загальна кількість: 1 семестр – 90, 2 семестр – –.
– лекції: 1 семестр – 18, 2 семестр – –.
– семінарські заняття: 1 семестр – 14, 2 семестр – –.
– самостійна робота: 1 семестр – 58, 2 семестр – –.
– вид підсумкового контролю: 1 семестр – залік, 2 семестр – –.
Заочна форма навчання: кількість годин: – загальна кількість: 1 семестр – 90, 2 семестр – –.
– лекції: 1 семестр – 10, 2 семестр – –.
– практичні (семінарські) заняття: 1 семестр – 6, 2 семестр – –.
– самостійна робота: 1 семестр – 74, 2 семестр – –.
– вид підсумкового контролю: 1 семестр – залік, 2 семестр – –.

Розділ 2. Перелік компетентностей та програмних результатів навчання

Метою викладання навчальної дисципліни «Державна влада і місце самоврядування в Україні» є формування цілісного уявлення про сучасну правову доктрину і практику організації державної влади та місцевого самоврядування в Україні та основних умінь по застосуванню законодавства у цій сфері, активізація аналітичної діяльності студентів, а також практичних навичок діяльності правника.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни «Державна влада і місце самоврядування в Україні» є засвоєння питань, які стосуються опанування теоретичних і прикладних знань про організацію державної влади та місцевого самоврядування в Україні; розуміння організаційно-правових, інституційних, територіальних, матеріально-фінансових аспектів реформи децентралізації влади; засвоєння знань про європейський досвід модернізації територіальної організації влади та міжнародні стандарти у цій сфері; опанування навичок логічного, критичного і системного аналізу практики здійснення регіональної політики в Україні; розуміння правових та інституційних аспектів взаємодії органів державної влади та місцевого самоврядування.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

- ознайомитися з поняттями, принципами та вимогами належного урядування, вміння критично оцінювати рівень імплементації стандартів належного урядування в системі органів державної влади та місцевого самоврядування;
- проводити аналіз функціонально-компетенційної специфіки діяльності органів місцевого самоврядування та здатності пропонувати шляхи вирішення компетенційних конфліктів у діяльності органів публічної влади;
- визначати прогалини та колізії правового регулювання статусу та організації роботи органів державної влади і місцевого самоврядування, а також способи їх подолання;
- розуміти теоретичні та прикладні проблеми нормотворчого процесу в органах державної влади та місцевого самоврядування;
- отримати уявлення про особливості публічної комунікації в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування;
- виявляти актуальні проблеми реалізації прав громадян в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування;
- розуміти та вміти тлумачити етичні стандарти державної служби та служби в органах місцевого самоврядування.

Таблиця 2. Перелік компетентностей та програмних результатів навчання

№ з/п	Компетентності, якими повинен оволодіти студент	Програмні результати навчання
Загальні компетентності		
1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 1).	Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання (РН 1).
2.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК3).	Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження (РН 3).
3.	Здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК 07)	Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг (РН 09)
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності		
4.	Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності (СК 1).	Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи. (РН 6).
5.	Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію (СК 6).	Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності (РН 08).
6.	Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування. (СК 10)	Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів. (РН 13).

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Державна влада і місцеве самоврядування в Україні» схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри правознавства.

Протокол засідання кафедри правознавства
від 29 серпня 2022 року № 1

Програмний зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Політико-правовий вимір системи органів державної влади в Україні

Розділ 1. Організація системи органів державної влади в Україні.

Тема 1. Основи організації системи органів державної влади

Поняття органу державної влади. Ознаки органу державної влади: правова основа формування і діяльності; автономність у відповідній сфері діяльності; принцип ієрархічності в здійсненні повноважень; функціональна структура; фінансування з державного бюджету; статус юридичної особи та ін. Державні установи та підприємства. Проблема співвідношення правових і політичних складових в діяльності органів державної влади.

Класифікація органів державної влади: за характером і змістом діяльності; за сферою здійснення основних завдань і функцій; за рівнем компетенції, політичною та юридичною силою; за способом утворення; за порядком або системою управління; за часом функціонування та ін.

Поняття механізму держави, системи органів державної влади, апарату держави. Ознаки системи органів державної влади: правова основа формування і діяльності; цілісна структурна ієрархічна організація; функціональна диференціація органів влади відповідно до принципу поділу влади; система юридично оформлених державних органів та ін.

«Поділ влади» як принцип організації системи органів державної влади. Загальна характеристика трьох гілок влади: законодавчої, виконавчої, судової. Система «стримувань і противаг» органів законодавчої, виконавчої і судової влади. Основні сфери взаємовідносин органів влади в рамках системи «стримувань і противаг».

Тема 2. Етапи формування системи органів державної влади в Україні.

Юридичне закріплення державності України та формування нових органів влади в 1990-1991 рр.

Суперечності розвитку державно-владної системи України в кін. 1991-1995 рр. Основні засади організації та функціонування державної влади за Конституційним Договором 1995 р.

Співвідношення повноважень законодавчої, виконавчої та судової влади за Конституцією 1996 р. Переваги і недоліки Конституції 1996 р.

Конституційна реформа 2004 р. Політичні передумови прийняття конституційної реформи. Завдання реформи в сфері перерозподілу повноважень між президентом, парламентом і урядом. Труднощі процесу імплементації конституційних змін. Результати політичної реформи.

Кризові явища в сфері функціонування парламенту та взаємовідносин вищих органів державної влади України в 2006-2007 рр.

Політичні та правові наслідки рішення Конституційного Суду від 1 жовтня 2010 р. для сучасного етапу вітчизняного державотворення.

Політична криза 2013 року. Дострокові президентські та парламентські вибори в Україні.

Розвиток державно-владної системи України з 2014 року.

Тема 3. Конституційний механізм розподілу та функціонування системи органів державної влади в Україні.

Механізм функціонального розподілу державної влади в сучасній Україні.

Органи законодавчої, виконавчої і судової влади за Конституцією України, їх основні функції. Структура системи вищих органів державної влади в Україні.

Система «стримувань і противаг» органів державної влади за Конституцією України. Суб'єкти системи «стримувань і противаг». Реалізація механізму «стримувань і противаг» у законодавчому і бюджетному процесах, у визначенні основних напрямків внутрішньої та зовнішньої політики, у кадровій політиці, у достроковому припиненні повноважень органів влади і посадових осіб. Фактори нестабільності системи «стримувань і противаг» в сучасній Україні.

Розділ 2. Трансформація та інституціоналізація системи органів державного управління в Україні.

Тема 4. Інститут президентства в Україні.

Походження і сутність інституту президентства. Розуміння інституту президентства в юридичній та політичній науках. Конституційне визначення «Президент України». Основні напрямки досліджень інституту президентства у вітчизняній науці. Документальні матеріали щодо розвитку інституту президентства в Україні.

Етапи розвитку інституту президентства в незалежній Україні: загальна характеристика. Підстави введення посади президента в незалежній Україні. Причини, що зумовили трансформаційні процеси інституту президентства в 1991-2019 рр.

Запровадження і утвердження інституту президентства в незалежній Україні (1991-1995 рр.). Нормативно-правове заснування посади президента. Перші вибори Президента України 1 грудня 1991 р. Повноваження Президента України на поч. 1990-х рр. Особливості процесу політичного утвердження інституту президентства. Протистояння між представниками Президента та головами рад і головами виконкомів місцевих рад в 1992-1993 рр. Суперечності в трикутнику «Президент-Прем'єр-міністр-Верховна рада» у 1992-1994 рр. Позачергові вибори Президента України 1994 р.

Повноваження Президента України відповідно до Конституційного договору 1995 р. Місце Президента в системі органів державної влади за Конституцією України 1996 р. Повноваження Президента як глави держави. Повноваження Президента України у відносинах з Верховною Радою. Повноваження Президента щодо виконавчої і судової влади.

Розвиток президентських інституцій в 1996-2004 рр. Вдосконалення законодавства про вибори Президента України. Вибори Президента України в 1999 р. Політичні складові Указу Президента «Про проголошення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою» від 15 січня 2000 року.

Конституційно-правовий статус президента в контексті конституційної реформи 2004 р. Президентські вибори 2004 р., їх наслідки для конституційно-правового і політичного розвитку України. Обмеження кадрових повноважень Президента. Розширення підстав щодо дострокового припинення Президентом повноважень парламенту. Конституційно-правові та політичні резерви впливу Президента на політичний процес. Роль і місце Президента в політичних кризах в

сучасній Україні. Політична криза в Україні та дострокові вибори Президента України 2014 р.

Особливості виборчої кампанії 2019 року.

Тема 5. Верховна рада України як інститут законодавчої влади в Україні.

Парламентаризм як історично зумовлений результат суспільно-політичного розвитку. Сучасний стан функціонування інституту парламентаризму. Проблеми визначення парламентаризму в сучасних соціальних науках. Основні напрямки досліджень інституту парламентаризму у вітчизняній науці.

Передісторія представницького законотворення в Україні. Віче Київської Русі. Козацька Генеральна Рада. Центральна Рада та Генеральний Секретаріат. Українська Народна Республіка. Верховна Рада УРСР. Проблема вибору моделі законодавчої влади в незалежній Україні.

Еволюційний шлях Верховної Ради України як інституту законодавчої та представницької влади. «Доконституційний» період розвитку Верховної Ради (1990-1996 рр.). Політичне структурування Верховної Ради (1990-1994 рр.). Суперечності між президентом і парламентом в 1992-1994 рр. Позачергові вибори Верховної Ради 1994 рр. Виборчий закон 1993 р. і його негативні наслідки для формування складу Верховної Ради II скликання. Конституційний договір 1995 р. між Верховною Радою України та Президентом України.

Розвиток парламентських інституцій в умовах президентсько-парламентської форми правління (1996-2004 рр.). Повноваження Верховної Ради за Конституцією України. Структура Верховної Ради. Правові й політичні аспекти розподілу повноважень між Верховною Радою та Президентом України. Парламентські вибори 1998 та 2002 рр. і особливості структурування українського парламенту за пропорційно-мажоритарним принципом.

«Помаранчева революція» 2004 р. і запровадження парламентарно-президентської форми правління. Зміни в повноваженнях Верховної Ради України за Законом України «Про внесення змін до Конституції України» від 8 грудня 2004 р.: розширення кадрових і контрольних повноважень парламенту; збільшення строку повноважень Верховної Ради; розширення підстав дострокового припинення повноважень народних депутатів України та ін. Переваги та недоліки

зміни повноважень Верховної Ради України за конституційною реформою.

Наслідки застосування пропорційної виборчої системи підчас виборів до Верховної Ради в березні 2006 року. Політична криза і позачергові вибори народних депутатів восени 2007 р.

Відміна конституційної реформи. Парламентські вибори 2012 року та їх наслідки. Політична криза в Україні, дострокові вибори до Верховної ради 2014 року.

Вибори до Верховної ради України 2019 року.

Тема 6. Система органів виконавчої влади в Україні.

Поняття і загальна характеристика системи виконавчої влади в Україні. Суб'єкти виконавчої влади в Україні: органи загальної компетенції – вищі органи у системі органів виконавчої влади; органи спеціальної компетенції – центральні органи державної виконавчої влади; місцеві органи державної виконавчої влади. Принцип єдності системи органів виконавчої влади.

Етапи інституціоналізації виконавчої гілки влади та нормативного визначення механізмів й організаційних форм її здійснення в Україні. Трансформація виконавчих структур УРСР та створення виконавчої гілки влади демократичного зразка (1991-1992 рр.). Повноваження Президента України в рамках виконавчої гілки влади в пер. пол. 1990-х рр. Розбудова вертикалі органів виконавчої влади в 1992-1996 рр. Політичні складові Закону України «Про тимчасове делегування Кабінету Міністрів України повноважень видавати декрети у сфері законодавчого регулювання» (1992 р.) Умови діяльності Кабінету Міністрів України за Конституційним договором 1995 р.

Нова концепція виконавчої влади за Конституцією 1996 р. Повноваження Кабінет Міністрів як вищого органу у системі органів виконавчої влади. Проблема дуалізму здійснення виконавчої влади між Президентом України та Кабінетом Міністрів України.

Зміни порядку формування та функціонування Кабінету Міністрів та центральних органів виконавчої влади за Законом України «Про внесення змін до Конституції України» від 8 грудня 2004 року: зміни у кадровому напрямку (щодо порядку призначення і звільнення керівників органів виконавчої влади); зміни в організаційному напрямі (щодо створення, реорганізації та ліквідації органів виконавчої влади); зміни в розпорядчій діяльності та ін. Кабінет Міністрів у механіз-

мі «стримувань і противаг» в організації державної влади в сучасній Україні.

Особливості реформування органів виконавчої влади з 2019 року.

Тема 7. Судова гілка влади в Україні.

Поняття судової влади і система її органів в Україні. Основні засади і принципи судочинства: законність, самостійність, незалежність, здійснення правосуддя лише судом, гласність, рівність учасників судового процесу, презумпція невинуватості, обов'язковість рішення суду та ін. Деполітизованість судової влади в правовій державі.

Розвиток інституцій судової влади в Україні. Концепція судово-правової реформи в Україні 1992 р. Система судоустрою і принципи здійснення судочинства за Конституцією України 1996 р. «Мала» судова реформа 2001 р. Засади організації судової влади та здійснення правосуддя за Законом України «Про судоустрій» від 7 лютого 2002 р.

Конституційний Суд України як єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні. Порядок формування і склад Конституційного Суду. Завдання, повноваження місце Конституційного Суду в системі судових органів. Конституційний Суд України у механізмі «стримувань і противаг». Проблема політизації діяльності Конституційного Суду.

Система судів загальної юрисдикції України. Структура системи судів загальної юрисдикції складала: місцеві суди; апеляційні суди, Апеляційний суд України; Касаційний суд України; вищі спеціалізовані суди; Верховний Суд України. Порядок утворення, структура та повноваження судів загальної юрисдикції.

Судова реформа в Україні.

Тема 8. Особливості реформування та діяльності правоохоронних органів в Україні. Створення антикорупційних органів.

Завдання, принципи діяльності прокуратури. Основні функції прокуратури. Система та структура органів прокуратури. Акти прокурорського реагування. Принципи організації і діяльності органів прокуратури. Основні функції і завдання прокуратури. Особливості реформування та діяльності органів прокуратури в Україні. Закон України «Про прокуратуру».

Загальна характеристика інституту Уповноваженого верховної Ради України з прав людини. Правовий статус Уповноваженого Вер-

ховної Ради України з прав людини. Основні засади діяльності. Закон України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини». Права українського «омбудсмена».

Напрями реформування органів внутрішніх справ, створення поліції. Завдання і функції органів поліції. Нормативно-правове забезпечення реформи поліції.

Система органів юстиції України та правові основи і завдання її діяльності. Основні завдання та функції органів юстиції. Органи державної виконавчої служби. Закон України «Про нотаріат». Поняття, повноваження і система нотаріату в Україні. Посадові особи, які здійснюють нотаріальні дії. Види нотаріальних дій. Приватна нотаріальна діяльність. Заповіти та доручення, прирівнювані до нотаріально посвідчених. Права та обов'язки нотаріуса.

Завдання, система та організація діяльності Служби Безпеки України. Повноваження СБУ. Правовий статус діяльності органів державної безпеки. Закони України «Про оперативно-розшукову діяльність», «Про Службу Безпеки України». Контроль і нагляд за діяльністю Служби безпеки. Кадри Служби безпеки, їх правовий і соціальний захист.

Загальна характеристика діяльності адвоката. Поняття адвокатури. Принципи та організаційні форми діяльності адвокатури. Закон України «Про адвокатуру». Організаційні засади діяльності адвокатури.

Основні засади боротьби з корупцією в Україні. Нормативно-правова база запобіганню корупції. Створення антикорупційних органів. Національне антикорупційне бюро України (НАБУ), основні завдання, функції та цілі. Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) - центральний орган виконавчої влади України зі спеціальним статусом, функції та завдання. Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП) як самостійний структурний підрозділ Генеральної прокуратури України. Створення антикорупційного суду в Україні: проблеми та перспективи.

Модуль 2. Організаційно-правова основа місцевого самоврядування в Україні

Розділ 3. Організація системи органів місцевого самоврядування та механізми взаємодії з державною владою в Україні.

Тема 9. Система публічної влади на місцевому рівні в Украї-

ні

Організація публічної влади на місцевому рівні в Україні. Дуалізм публічної влади на рівні областей і районів. Місцеві державні адміністрації як місцеві органи державної виконавчої влади. Місцеве самоврядування як влада територіальних громад. Особливості правового статусу місцевих державних адміністрацій: районних і обласних, Київської та Севастопольської міських.

Поняття системи місцевого самоврядування, її структура і особливості в Україні. Принципи місцевого самоврядування. Система та функції місцевого самоврядування в Україні. Гарантії місцевого самоврядування в Україні.

Стан і проблеми розвитку законодавства про місцеве самоврядування. Положення Конституції 1996 р. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 року. Перспективи місцевого самоврядування в Україні в контексті політичної і адміністративно-територіальної реформи. Законопроект 3207-1.

Взаємодія місцевих органів виконавчої влади з органами місцевого самоврядування. Проблеми розмежування функцій і повноважень органів місцевого самоврядування та місцевих державних адміністрацій у контексті концепцій адміністративної реформи та регіональної політики.

Тема 10. Децентралізація державної влади.

Децентралізація державної влади та субсидіарність: теорія, практика, проблеми імплементації європейських стандартів. Поняття та основні організаційно-правові механізми децентралізації влади. Європейські стандарти у сфері децентралізації влади, досвід їх імплементації.

Становлення та розвиток сучасної концепції децентралізації державної влади в Україні. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Субсидіарність та забезпечення доступності публічних послуг. Реформа децентралізації влади: мета, завдання, етапи, правове забезпечення, напрями та способи реалізації. Матеріально-фінансове забезпечення децентралізації державної влади.

Співробітництво територіальних громад: правова основа, принципи, суб'єкти. Проблеми реалізації організаційно-правових форм співробітництва територіальних громад. Проблеми імплементації положень Європейської хартії місцевого самоврядування в державно-правовій практиці України.

Тема 11. Територіальна організація державної влади та місцевого самоврядування у контексті правової реформи в Україні.

Правова реформа у сфері територіальної організації влади: основні етапи, цілі, завдання та пріоритети. Поняття, зміст та принципи територіальної організації влади.

Адміністративно-територіальний устрій як основа організації органів державної влади та місцевого самоврядування: проблеми правового регулювання та існуючого стану. Європейський досвід реформування адміністративно-територіального устрою. Базовий, субрегіональний та регіональний рівні територіальної організації влади. Добровільні об'єднання територіальних громад. Методика формування спроможних територіальних громад.

Реформування органів державної влади та органів місцевого самоврядування на районному рівні територіальної організації влади. Проблеми розмежування компетенції та матеріально-фінансової основи її здійснення між рівнями територіальної організації влади.

Правові, інституційні, організаційні, матеріально-фінансові, кадрові аспекти реформування територіальної організації державної влади та місцевого самоврядування

Тема 12. Правова політика у сфері регіонального розвитку: сучасний стан та напрями удосконалення.

Регіоналізація як напрям формування багаторівневого урядування. Європейські стандарти у сфері регіональної політики. Сталий розвиток: поняття та цілі.

Державна регіональна політика в Україні: цілі, завдання, принципи, пріоритети та основні напрями. Проблеми правового забезпечення регіонального розвитку в Україні. Порядок формування та реалізації регіональної політики. Стратегії регіонального розвитку. Інституційна система регіонального розвитку. Агенції регіонального розвитку.

Матеріально-фінансове забезпечення регіонального розвитку. Напрями та способи стимулювання розвитку регіонів. Державний фонд регіонального розвитку. Угоди регіонального розвитку. Правові аспекти подолання депресивності територій. Моніторинг державної регіональної політики.

Правове забезпечення та форми міжрегіонального та транскордонного співробітництва. Об'єднання єврорегіонального співробіт-

ництва. Проблеми представництва та захисту інтересів регіонів, на-
прями їх розв'язання.

***Тема 13. Взаємодія органів місцевого самоврядування з орга-
нами державної влади.***

Принципи взаємодії органів місцевого самоврядування з орга-
нами державної влади. Європейський досвід організації взаємодії ор-
ганів публічної влади на територіальному рівні.

Правова основа взаємодії органів місцевого самоврядування з
місцевими органами виконавчої влади в Україні. Інституційні способи
взаємодії органів місцевого самоврядування з органами державної
влади. Взаємодія асоціацій органів місцевого самоврядування з орга-
нами державної влади.

Здійснення органами місцевого самоврядування окремих пов-
новажень органів виконавчої влади: правова основа, суб'єкти, система
повноважень та матеріально-фінансове забезпечення їх виконання.

Державний контроль за виконанням органами місцевого само-
врядування делегованих повноважень.

Договірні форми взаємодії органів місцевого самоврядування з
органами державної влади. Проблеми законодавчого забезпечення
державного нагляду у сфері місцевого самоврядування.

Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 4.1. Тематичний план навчальної дисципліни «Державна влада і місцеве самоврядування в Україні» з розподілом навчального часу за видами занять для студентів денної форми навчання спеціальності 081 «Право» освітньо-професійна програма «Право»

№ з / п	Назва модулів, розділів і тем навчальної дисципліни	Кількість годин за видами занять				
		разом	аудиторні заняття			позааудиторні заняття
			лекції	семінарські заняття	практичні заняття	самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1. Політико-правовий вимір системи органів державної влади в Україні						
Розділ 1. Організація системи органів державної влади в Україні.						
1.	Основи організації системи органів державної влади	6	2	-	-	4
2.	Етапи формування системи органів державної влади в Україні.	6	2	-	-	4
3.	Конституційний механізм розподілу та функціонування системи органів державної влади в Україні.	10	2	2	-	6
Розділ 2. Трансформація та інституціоналізація системи органів державного управління в Україні.						
4.	Інститут президентства в Україні.	6	2	-	-	4
5.	Верховна рада України як інститут законодавчої влади в Україні.	8	-	2	-	6
6.	Система органів виконавчої влади в Україні.	8	2	-	-	6
7.	Судова гілка влади в Україні.	8	-	2	-	6
8.	Особливості реформування та діяльності правоохоронних органів в Україні. Створення антикорупційних органів.	8	-	2	-	6
Разом:		60	10	8	-	42

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
Модуль 2. Організаційно-правова основа місцевого самоврядування в Україні						
Розділ 3. Організація системи органів місцевого самоврядування та механізми взаємодії з державною владою в Україні.						
9.	Система публічної влади на місцевому рівні в Україні	8	2	-	-	2
10.	Децентралізація державної влади.	10	2	2	-	2
11.	Територіальна організація державної влади та місцевого самоврядування у контексті правової реформи в Україні.	10	2	-	-	4
12.	Правова політика у сфері регіонального розвитку: сучасний стан та напрями удосконалення.	10	-	2	-	4
13.	Взаємодія органів місцевого самоврядування з органами державної влади.	10	2	2	-	4
Разом:		30	8	6	-	16
<i>Всього з навчальної дисципліни</i>		<i>90</i>	<i>18</i>	<i>14</i>	<i>-</i>	<i>58</i>

Таблиця 4.2. Тематичний план навчальної дисципліни «Державна влада і місцеве самоврядування в Україні» з розподілом навчального часу за видами занять для студентів заочної форми навчання спеціальності 081 «Право» освітньо-професійна програма «Право»

№ з / п	Назва модулів, розділів і тем навчальної дисципліни	Кількість годин за видами занять				
		разом	аудиторні заняття			позааудиторні заняття
			лекцій	семінарські заняття	практичні заняття	самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1. Політико-правовий вимір системи органів державної влади в Україні						
Розділ 1. Організація системи органів державної влади в Україні.						
1.	Основи організації системи органів державної влади	8	2	-	-	6
2.	Етапи формування системи органів державної влади в Україні.	8	-	-	-	6
3.	Конституційний механізм розподілу та функціонування системи органів державної влади в Україні.	6	2	-	-	6
Розділ 2. Трансформація та інституціоналізація системи органів державного управління в Україні.						
4.	Інститут президентства в Україні.	8	2	-	-	8
5.	Верховна рада України як інститут законодавчої влади в Україні.	8	-	2	-	6
6.	Система органів виконавчої влади в Україні.	8	-	-	-	6
7.	Судова гілка влади в Україні.	8	-	-	-	6
8.	Особливості реформування та діяльності правоохоронних органів в Україні. Створення антикорупційних органів.	6	-	2	-	6
	Разом:	60	6	4	-	50

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
Модуль 2. Організаційно-правова основа місцевого самоврядування в Україні						
	Розділ 3. Організація системи органів місцевого самоврядування та механізми взаємодії з державною владою в Україні.					
9.	Система публічної влади на місцевому рівні в Україні	12	2	-	-	4
10.	Децентралізація державної влади.	12	-	2	-	4
11.	Територіальна організація державної влади та місцевого самоврядування у контексті правової реформи в Україні.	12	-	-	-	6
12.	Правова політика у сфері регіонального розвитку: сучасний стан та напрями удосконалення.	12	-	-	-	6
13.	Взаємодія органів місцевого самоврядування з органами державної влади.	12	2	-	-	4
	Разом:	30	4	2	-	24
	<i>Всього з навчальної дисципліни</i>	<i>90</i>	<i>10</i>	<i>6</i>	<i>-</i>	<i>74</i>

Таблиця 4.3. Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни «Державна влада і місцеве самоврядування в Україні» для студентів денної форми навчання спеціальності 081 «Право» освітньо-професійна програма «Право»

Назва теми (лекційного заняття) та питання теми (лекційного заняття)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського (практичного) заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі теми	Кількість годин
1	2	3	4	5	6
Модуль I. Політико-правовий вимір системи органів державної влади в Україні					
Розділ 1. Організація системи органів державної влади в Україні.					
Тема 1. Основи організації системи органів державної влади					
1. Поняття та ознаки органу державної влади. 2. Державні установи та підприємства. 3. Класифікація органів державної влади. 4. Поняття механізму держави, системи органів державної влади, апарату держави. 5. «Поділ влади» як принцип організації системи органів державної влади.	2		-	1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми. 3. Проаналізуйте (письмово) співвідношення правових і політичних складових в діяльності органів державної влади.	4
Тема 2. Етапи формування системи органів державної влади в Україні.					
1. Юридичне закріплення держа-	2		-	1. Скласти термінологіч-	4

1	2	3	4	5	6
вності України та формування нових органів влади в 1990-1991 рр. Суперечності розвитку державно-владної системи України в кін. 1991-1995 рр. 2. Основні засади організації та функціонування державної влади за Конституційним Договором 1995 р. Співвідношення повноважень законодавчої, виконавчої та судової влади за Конституцією 1996 р. 3. Конституційна реформа 2004 р. 4. Політична криза 2013 року. Дострокові президентські та парламентські вибори в Україні. 5. Розвиток державно-владної системи України з 2014 року.				ний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми 3. Проаналізуйте (письмово) переваги та недоліки Конституції України 1996 р.	
Тема 3. Конституційний механізм розподілу та функціонування системи органів державної влади в Україні.					
1. Механізм функціонального розподілу державної влади в сучасній Україні. 2. Органи законодавчої, виконавчої і судової влади за Конституцією України, їх основні функції. Структура системи вищих органів державної влади в Україні. 3. Система «стримувань і проти-	2	1. Механізм функціонального розподілу державної влади в сучасній Україні. 2. Органи законодавчої, виконавчої і судової влади за Конституцією України, їх основні функції. Структура системи вищих органів державної влади в Україні. 3. Система «стримувань і проти-	2	1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми та підготувати	6

1	2	3	4	5	6
ваг» органів державної влади за Конституцією України. Суб'єкти системи «стримувань і проти-ваг».		ваг» органів державної влади за Конституцією України. Суб'єкти системи «стримувань і проти-ваг». 4. Реалізація механізму «стриму-вань і проти-ваг» у законодавчому і бюджетному процесах, у визна-ченні основних напрямків внут-рішньої та зовнішньої політики, у кадровій політиці, у достроко-вому припиненні повноважень органів влади і посадових осіб. Фактори нестабільності системи «стримувань і проти-ваг» в сучас-ній Україні.		опорний конспект питань для обговорення на семі-нарському занятті. 3. Проаналізуйте політичні та правові наслідки рішен-ня Конституційного Суду від 01 жовтня 2010 року для сучасного етапу вітчиз-няного державотворення.	

Розділ 2. Трансформація та інституціоналізація системи органів державного управління в Україні.

Тема 4. Інститут президентства в Україні.

1. Походження і сутність інсти-туту президентства. Розуміння інституту президентства в юри-дичній та політичній науках. 2. Етапи розвитку інституту пре-зидентства в незалежній Україні: загальна характеристика. 3. Повноваження Президента України на поч. 1990-х рр. Особ-ливості процесу політичного утвердження інституту президе-нтства.	2		-	1. Скласти термінологіч-ний словник до теми і під-готуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джере-лами, основною та додат-ковою навчально-методичною літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семі-нарському занятті.	4

1	2	3	4	5	6
4. Місце Президента в системі органів державної влади за Конституцією України 1996 р. 5. Повноваження Президента як глави держави. Повноваження Президента України у відносинах з Верховною Радою. Повноваження Президента щодо виконавчої і судової влади.				3. Охарактеризуйте суперечності в трикутнику «Президент-Прем'єр-міністр-Верховна рада» у 1992-1994 рр.	
Тема 5. Верховна рада України як інститут законодавчої влади в Україні.					
	–	1. Парламентаризм як історично зумовлений результат суспільно-політичного розвитку. Сучасний стан функціонування інституту парламентаризму. 2. Основні напрямки досліджень інституту парламентаризму у вітчизняній науці. 3. Еволюційний шлях Верховної Ради України як інституту законодавчої та представницької влади. «Доконституційний» період розвитку Верховної Ради (1990-1996 рр.). Політичне структурування Верховної Ради (1990-1994 рр.). 4. Позачергові вибори Верховної Ради 1994 рр. Виборчий закон 1993 р. і його негативні наслідки	2	1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті. 3. Проаналізуйте суперечності між президентом і парламентом в 1992-1994 рр.	6

1	2	3	4	5	6
		для формування складу Верховної Ради II скликання. Конституційний договір 1995 р. між Верховною Радою України та Президентом України. 5. Розвиток парламентських інституцій в умовах президентсько-парламентської форми правління (1996-2004 рр.). Повноваження Верховної Ради за Конституцією України. Структура Верховної Ради. Правові й політичні аспекти розподілу повноважень між Верховною Радою та Президентом України. 6. Переваги та недоліки зміни повноважень Верховної Ради України за конституційною реформою. 7. Відміна конституційної реформи. Парламентські вибори 2012 року та їх наслідки. Політична криза в Україні, дострокові вибори до Верховної ради 2014 року. 8. Вибори до Верховної ради України 2019 року.			
Тема 6. Система органів виконавчої влади в Україні.					

1	2	3	4	5	6
1. Поняття і загальна характеристика системи виконавчої влади в Україні. 2. Суб'єкти виконавчої влади в Україні. Принцип єдності системи органів виконавчої влади. 3. Етапи інституціоналізації виконавчої гілки влади та нормативного визначення механізмів й організаційних форм її здійснення в Україні. 4. Нова концепція виконавчої влади за Конституцією 1996 р. Повноваження Кабінет Міністрів як вищого органу у системі органів виконавчої влади. Проблема дуалізму здійснення виконавчої влади між Президентом України та Кабінетом Міністрів України. 5. Особливості реформування органів виконавчої влади з 2019 року.	2		-	1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми. 3. Охарактеризуйте зміни порядку формування та функціонування Кабінету Міністрів та центральних органів виконавчої влади за Законом України «Про внесення змін до Конституції України» від 8 грудня 2004 року.	6
Тема 7. Судова гілка влади в Україні.					
	-	1. Поняття судової влади і система її органів в Україні. Основні засади і принципи судочинства. Деполітизованість судової влади в правовій державі. 2. Розвиток інституцій судової	2	1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додат-	6

1	2	3	4	5	6
		влади в Україні. Концепція судово-правової реформи в Україні 1992 р. Система судоустрою і принципи здійснення судочинства за Конституцією України 1996 р. «Мала» судова реформа 2001 р. Засади організації судової влади та здійснення правосуддя за Законом України «Про судоустрій» від 7 лютого 2002 р. 3. Конституційний Суд України як єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні. Порядок формування і склад Конституційного Суду. Завдання, повноваження місце Конституційного Суду в системі судових органів. Конституційний Суд України у механізмі «стримувань і противаг». 4. Система та структура судів загальної юрисдикції України. 5. Судова реформа в Україні.		ковою навчально-методичною літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті. 3. Проаналізуйте в чому полягає проблема політизації діяльності Конституційного Суду.	
Тема 8. Особливості реформування та діяльності правоохоронних органів в Україні. Створення антикорупційних органів.					
	-	1. Завдання, принципи діяльності прокуратури. Основні функції прокуратури. Система та структура органів прокуратури. Прин-	2	1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.	6

1	2	3	4	5	6
		ципи організації і діяльності органів прокуратури. 2. Загальна характеристика інституту Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Правовий статус Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Основні засади діяльності. 3. Напрями реформування органів внутрішніх справ, створення поліції. Завдання і функції органів поліції. Нормативно-правове забезпечення реформи поліції. 4. Система органів юстиції України та правові основи і завдання її діяльності. Основні завдання та функції органів юстиції. 5. Органи державної виконавчої служби. 6. Закон України «Про нотаріат». Поняття, повноваження і система нотаріату в Україні. 7. Завдання, система та організація діяльності Служби Безпеки України. Повноваження СБУ. Правовий статус діяльності органів державної безпеки. 8. Загальна характеристика дія-		2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті. 3. Охарактеризуйте особливості реформування та діяльності органів прокуратури в Україні.	

1	2	3	4	5	6
		льності адвоката. Поняття адвокатури. Принципи та організаційні форми діяльності адвокатури. 9. Основні засади боротьби з корупцією в Україні. Нормативно-правова база запобіганню корупції. Створення антикорупційних органів. 10. Національне антикорупційне бюро України (НАБУ), основні завдання, функції та цілі. 11. Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) - центральний орган виконавчої влади України зі спеціальним статусом, функції та завдання. 12. Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП) як самостійний структурний підрозділ Генеральної прокуратури України. 13. Створення антикорупційного суду в Україні: проблеми та перспективи.			
Разом	10		8		42
Модуль 2. Організаційно-правова основа місцевого самоврядування в Україні					
Розділ 3. Організація системи органів місцевого самоврядування та механізми взаємодії з державною вла-					

1	2	3	4	5	6
дою в Україні.					
Тема 9. Система публічної влади на місцевому рівні в Україні					
1. Організація публічної влади на місцевому рівні в Україні. Дуалізм публічної влади на рівні областей і районів. 2. Поняття системи місцевого самоврядування, її структура і особливості в Україні. Принципи місцевого самоврядування. Система та функції місцевого самоврядування в Україні. Гарантії місцевого самоврядування в Україні. 3. Місцеві державні адміністрації як місцеві органи державної виконавчої влади. Місцеве самоврядування як влада територіальних громад. Особливості правового статусу місцевих державних адміністрацій: районних і обласних, Київської та Севастопольської міських. 4. Стан і проблеми розвитку законодавства про місцеве самоврядування. Положення Конституції 1996 р. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 року. Пер-	2		-	1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми. 3. Охарактеризуйте в чому полягає проблема розмежування функцій і повноважень органів місцевого самоврядування та місцевих державних адміністрацій у контексті концепції адміністративної реформи та регіональної політики.	2

1	2	3	4	5	6
спективи місцевого самоврядування в Україні в контексті політичної і адміністративно-територіальної реформи. Законопроект 3207-1. 5. Взаємодія місцевих органів виконавчої влади з органами місцевого самоврядування.					
Тема 10. Децентралізація державної влади.					
1. Децентралізація державної влади та субсидіарність: теорія, практика, проблеми імплементації європейських стандартів. Поняття та основні організаційно-правові механізми децентралізації влади. 2. Європейські стандарти у сфері децентралізації влади, досвід їх імплементації. 3. Становлення та розвиток сучасної концепції децентралізації державної влади в Україні. 4. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Реформа децентралізації влади: мета, завдання, етапи, правове забезпечення, напрями та способи реалізації. Матеріаль-	2	1. Децентралізація державної влади та субсидіарність: теорія, практика, проблеми імплементації європейських стандартів. Поняття та основні організаційно-правові механізми децентралізації влади. 2. Європейські стандарти у сфері децентралізації влади, досвід їх імплементації. 3. Становлення та розвиток сучасної концепції децентралізації державної влади в Україні. 4. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Реформа децентралізації влади: мета, завдання, етапи, правове забезпечення, напрями та способи реалізації. Матеріаль-	2	1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті. 3. Охарактеризуйте в чому полягає проблема імплементації положень Європейської хартії місцевого самоврядування в державно-правовій практиці України.	2

1	2	3	4	5	6
но-фінансове забезпечення децентралізації державної влади. 5. Співробітництво територіальних громад: правова основа, принципи, суб'єкти. Проблеми реалізації організаційно-правових форм співробітництва територіальних громад.		но-фінансове забезпечення децентралізації державної влади. 5. Співробітництво територіальних громад: правова основа, принципи, суб'єкти. Проблеми реалізації організаційно-правових форм співробітництва територіальних громад.			
Тема 11. Територіальна організація державної влади та місцевого самоврядування у контексті правової реформи в Україні.					
1. Правова реформа у сфері територіальної організації влади: основні етапи, цілі, завдання та пріоритети. Поняття, зміст та принципи територіальної організації влади. 2. Адміністративно-територіальний устрій як основа організації органів державної влади та місцевого самоврядування: проблеми правового регулювання та існуючого стану. 3. Європейський досвід реформування адміністративно-територіального устрою. Базовий, субрегіональний та регіональний рівні територіальної організації влади. Добровільні об'єднання територіальних гро-	2		-	1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми. 3. Проаналізуйте проблеми розмежування компетенції та матеріально-фінансової основи органів державної влади та органів місцевого самоврядування на районному рівні територіальної організації влади.	4

1	2	3	4	5	6
мад. Методика формування спроможних територіальних громад. 4. Реформування органів державної влади та органів місцевого самоврядування на районному рівні територіальної організації влади. 5. Правові, інституційні, організаційні, матеріально-фінансові, кадрові аспекти реформування територіальної організації державної влади та місцевого самоврядування.					
Тема 12. Правова політика у сфері регіонального розвитку: сучасний стан та напрями удосконалення.					
	-	1. Регіоналізація як напрям формування багаторівневого урядування. Європейські стандарти у сфері регіональної політики. Сталий розвиток: поняття та цілі. 2. Державна регіональна політика в Україні: цілі, завдання, принципи, пріоритети та основні напрями. Проблеми правового забезпечення регіонального розвитку в Україні. 3. Порядок формування та реалізації регіональної політики. Стратегії регіонального розвит-	2	1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті. 3. Проаналізуйте в чому полягають проблеми пред-	4

1	2	3	4	5	6
		ку. Інституційна система регіонального розвитку. Агенції регіонального розвитку. 4. Матеріально-фінансове забезпечення регіонального розвитку. Напрями та способи стимулювання розвитку регіонів. Державний фонд регіонального розвитку. Угоди регіонального розвитку. Правові аспекти подолання депресивності територій. Моніторинг державної регіональної політики. 5. Правове забезпечення та форми міжрегіонального та транскордонного співробітництва. Об'єднання єврорегіонального співробітництва.		ставництва та захисту інтересів регіонів.	
Тема 13. Взаємодія органів місцевого самоврядування з органами державної влади.					
1. Принципи взаємодії органів місцевого самоврядування з органами державної влади. 2. Правова основа взаємодії органів місцевого самоврядування з місцевими органами виконавчої влади в Україні. 3. Інституційні способи взаємодії органів місцевого самоврядування з органами державної влади.	2	1. Принципи взаємодії органів місцевого самоврядування з органами державної влади. 2. Європейський досвід організації взаємодії органів публічної влади на територіальному рівні. 3. Правова основа взаємодії органів місцевого самоврядування з місцевими органами виконавчої влади в Україні.	2	1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми та підготувати опорний конспект питань	4

1	2	3	4	5	6
Взаємодія асоціацій органів місцевого самоврядування з органами державної влади. 3. Здійснення органами місцевого самоврядування окремих повноважень органів виконавчої влади: правова основа, суб'єкти, система повноважень та матеріально-фінансове забезпечення їх виконання. 4. Державний контроль за виконанням органами місцевого самоврядування делегованих повноважень.		4. Інституційні способи взаємодії органів місцевого самоврядування з органами державної влади. Взаємодія асоціацій органів місцевого самоврядування з органами державної влади. 5. Здійснення органами місцевого самоврядування окремих повноважень органів виконавчої влади: правова основа, суб'єкти, система повноважень та матеріально-фінансове забезпечення їх виконання. 6. Державний контроль за виконанням органами місцевого самоврядування делегованих повноважень. 7. Договірні форми взаємодії органів місцевого самоврядування з органами державної влади.		для обговорення на семінарському занятті. 3. Проаналізуйте в чому полягають проблеми законодавчого забезпечення державного нагляду у сфері місцевого самоврядування.	
Разом	8		6		16
<i>Всього з навчальної дисципліни</i>	18		14		58

Таблиця 4.4. Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни «Державна влада і місцеве самоврядування в Україні» для студентів заочної форми навчання спеціальності 081 «Право» освітньо-професійна програма «Право»

Назва теми (лекційного заняття) та питання теми (лекційного заняття)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського (практичного) заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі теми	Кількість годин
1	2	3	4	5	6
Модуль I. Політико-правовий вимір системи органів державної влади в Україні					
Розділ 1. Організація системи органів державної влади в Україні.					
Тема 1. Основи організації системи органів державної влади					
1. Поняття та ознаки органу державної влади. 2. Державні установи та підприємства. 3. Класифікація органів державної влади. 4. Поняття механізму держави, системи органів державної влади, апарату держави. 5. «Поділ влади» як принцип організації системи органів державної влади.	2		-	1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми. 3. Проаналізуйте (письмово) співвідношення правових і політичних складових в діяльності органів державної влади.	6
Тема 2. Етапи формування системи органів державної влади в Україні.					
	-		-	1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.	6

1	2	3	4	5	6
				2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми 3. Проаналізуйте (письмово) переваги та недоліки Конституції України 1996 р.	
Тема 3. Конституційний механізм розподілу та функціонування системи органів державної влади в Україні.					
1. Механізм функціонального розподілу державної влади в сучасній Україні. 2. Органи законодавчої, виконавчої і судової влади за Конституцією України, їх основні функції. Структура системи вищих органів державної влади в Україні. 3. Система «стримувань і противаг» органів державної влади за Конституцією України. Суб'єкти системи «стримувань і противаг».	2		-	1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті. 3. Проаналізуйте політичні та правові наслідки рішення Конституційного Суду від 01 жовтня 2010 року для сучасного етапу вітчизняного державотворення.	6
Розділ 2. Трансформація та інституціоналізація системи органів державного управління в Україні.					
Тема 4. Інститут президентства в Україні.					
1. Походження і сутність інституту президентства. Розуміння	2		-	1. Скласти термінологічний словник до теми і підготува-	8

1	2	3	4	5	6
інституту президентства в юридичній та політичній науках. 2. Етапи розвитку інституту президентства в незалежній Україні: загальна характеристика. 3. Повноваження Президента України на поч. 1990-х рр. Особливості процесу політичного утвердження інституту президентства. 4. Місце Президента в системі органів державної влади за Конституцією України 1996 р. 5. Повноваження Президента як глави держави. Повноваження Президента України у відносинах з Верховною Радою. Повноваження Президента щодо виконавчої і судової влади.				тися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті. 3. Охарактеризуйте суперечності в трикутнику «Президент-Прем'єр-міністр-Верховна рада» у 1992-1994 рр.	
Тема 5. Верховна рада України як інститут законодавчої влади в Україні.					
	–	1. Парламентаризм як історично зумовлений результат суспільно-політичного розвитку. Сучасний стан функціонування інституту парламентаризму. 2. Основні напрямки досліджень інституту парламентаризму у вітчизняній науці.	2	1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на	6

1	2	3	4	5	6
		3. Еволюційний шлях Верховної Ради України як інституту законодавчої та представницької влади. «Доконституційний» період розвитку Верховної Ради (1990-1996 рр.). Політичне структурування Верховної Ради (1990-1994 рр.). 4. Позачергові вибори Верховної Ради 1994 рр. Виборчий закон 1993 р. і його негативні наслідки для формування складу Верховної Ради II скликання. Конституційний договір 1995 р. між Верховною Радою України та Президентом України. 5. Розвиток парламентських інституцій в умовах президентсько-парламентської форми правління (1996-2004 рр.). Повноваження Верховної Ради за Конституцією України. Структура Верховної Ради. Правові й політичні аспекти розподілу повноважень між Верховною Радою та Президентом України.		семінарському занятті. 3. Проаналізуйте суперечності між президентом і парламентом в 1992-1994 рр.	

1	2	3	4	5	6
		6. Переваги та недоліки зміни повноважень Верховної Ради України за конституційною реформою. 7. Відміна конституційної реформи. Парламентські вибори 2012 року та їх наслідки. Політична криза в Україні, дострокові вибори до Верховної ради 2014 року. 8. Вибори до Верховної ради України 2019 року.			
Тема 6. Система органів виконавчої влади в Україні.					
	-		-	1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми. 3. Охарактеризуйте зміни порядку формування та функціонування Кабінету Міністрів та центральних органів виконавчої влади за Законом України «Про внесення змін до Конституції України» від 8 грудня 2004 року.	6

1	2	3	4	5	6
Тема 7. Судова гілка влади в Україні.					
	-		-	1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті. 3. Проаналізуйте в чому полягає проблема політизації діяльності Конституційного Суду.	6
Тема 8. Особливості реформування та діяльності правоохоронних органів в Україні. Створення антикорупційних органів.					
	-	1. Завдання, принципи діяльності прокуратури. Основні функції прокуратури. Система та структура органів прокуратури. Принципи організації і діяльності органів прокуратури. 2. Загальна характеристика інституту Уповноваженого верховної Ради України з прав людини. Правовий статус Уповноваженого Верховної	2	1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті. 3. Охарактеризуйте особливості реформування та діяльнос-	6

1	2	3	4	5	6
		Ради України з прав людини. Основні засади діяльності. 3. Напрями реформування органів внутрішніх справ, створення поліції. Завдання і функції органів поліції. Нормативно-правове забезпечення реформи поліції. 4. Система органів юстиції України та правові основи і завдання її діяльності. Основні завдання та функції органів юстиції. 5. Органи державної виконавчої служби. 6. Закон України «Про нотаріат». Поняття, повноваження і система нотаріату в Україні. 7. Завдання, система та організація діяльності Служби Безпеки України. Повноваження СБУ. Правовий статус діяльності органів державної безпеки. 8. Загальна характеристика діяльності адвоката. Поняття адвокатури. Принципи та організаційні форми діяльності адвокатури.		ті органів прокуратури в Україні.	

1	2	3	4	5	6
		9. Основні засади боротьби з корупцією в Україні. Нормативно-правова база запобігання корупції. Створення антикорупційних органів. 10. Національне антикорупційне бюро України (НАБУ), основні завдання, функції та цілі. 11. Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) - центральний орган виконавчої влади України зі спеціальним статусом, функції та завдання. 12. Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП) як самостійний структурний підрозділ Генеральної прокуратури України. 13. Створення антикорупційного суду в Україні: проблеми та перспективи.			
Разом	6		4		50
Модуль 2. Організаційно-правова основа місцевого самоврядування в Україні					
Розділ 3. Організація системи органів місцевого самоврядування та механізми взаємодії з державною владою в Україні.					
Тема 9. Система публічної влади на місцевому рівні в Україні					
1. Організація публічної влади на	2		-	1. Скласти термінологічний	4

1	2	3	4	5	6
місцевому рівні в Україні. Дуалізм публічної влади на рівні областей і районів. 2. Поняття системи місцевого самоврядування, її структура і особливості в Україні. Принципи місцевого самоврядування. Система та функції місцевого самоврядування в Україні. Гарантії місцевого самоврядування в Україні. 3. Місцеві державні адміністрації як місцеві органи державної виконавчої влади. Місцеве самоврядування як влада територіальних громад. Особливості правового статусу місцевих державних адміністрацій: районних і обласних, Київської та Севастопольської міських. 4. Стан і проблеми розвитку законодавства про місцеве самоврядування. Положення Конституції 1996 р. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 року. Перспективи місцевого самоврядування в Україні в контексті політичної і адміністративно-				словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми. 3. Охарактеризуйте в чому полягає проблема розмежування функцій і повноважень органів місцевого самоврядування та місцевих державних адміністрацій у контексті концепцій адміністративної реформи та регіональної політики.	

1	2	3	4	5	6
територіальної реформи. Законопроект 3207-1. 5. Взаємодія місцевих органів виконавчої влади з органами місцевого самоврядування.					
Тема 10. Децентралізація державної влади.					
	-	1. Децентралізація державної влади та субсидіарність: теорія, практика, проблеми імплементації європейських стандартів. Поняття та основні організаційно-правові механізми децентралізації влади. 2. Європейські стандарти у сфері децентралізації влади, досвід їх імплементації. 3. Становлення та розвиток сучасної концепції децентралізації державної влади в Україні. 4. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Реформа децентралізації влади: мета, завдання, етапи, правове забезпечення, напрями та способи реалізації. Матеріально-фінансове забезпечення деце-	2	1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті. 3. Охарактеризуйте в чому полягає проблема імплементації положень Європейської хартії місцевого самоврядування в державно-правовій практиці України.	4

1	2	3	4	5	6
		нтралізації державної влади. 5. Співробітництво територіальних громад: правова основа, принципи, суб'єкти. Проблеми реалізації організаційно-правових форм співробітництва територіальних громад.			
Тема 11. Територіальна організація державної влади та місцевого самоврядування у контексті правової реформи в Україні.					
	-		-	1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми. 3. Проаналізуйте проблеми розмежування компетенції та матеріально-фінансової основи органів державної влади та органів місцевого самоврядування на районному рівні територіальної організації влади.	6
Тема 12. Правова політика у сфері регіонального розвитку: сучасний стан та напрями удосконалення.					
	-		-	1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами	6

1	2	3	4	5	6
				ми, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті. 3. Проаналізуйте в чому полягають проблеми представництва та захисту інтересів регіонів.	
Тема 13. Взаємодія органів місцевого самоврядування з органами державної влади.					
1. Принципи взаємодії органів місцевого самоврядування з органами державної влади. 2. Правова основа взаємодії органів місцевого самоврядування з місцевими органами виконавчої влади в Україні. 3. Інституційні способи взаємодії органів місцевого самоврядування з органами державної влади. Взаємодія асоціацій органів місцевого самоврядування з органами державної влади. 3. Здійснення органами місцевого самоврядування окремих повноважень органів виконавчої влади: правова основа, суб'єкти, система повноважень та матеріа-	2		-	1. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту. 2. Ознайомитися з джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті. 3. Проаналізуйте в чому полягають проблеми законодавчого забезпечення державного нагляду у сфері місцевого самоврядування.	4

1	2	3	4	5	6
льно-фінансове забезпечення їх виконання. 4. Державний контроль за виконанням органами місцевого самоврядування делегованих повноважень.					
Разом	4		2		24
<i>Всього з навчальної дисципліни</i>	10		6		74

Розділ 5. Система оцінювання знань студентів

Таблиця 5.1. Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни «Державна влада і місцеве самоврядування в Україні» студентами спеціальності 081 «Право» освітньо-професійна програма «Право»

№ з/п	Назва модуля, розділу, теми	Вид навчальної роботи	Бали
1	2	3	4
Модуль 1. Політико-правовий вимір системи органів державної влади в Україні			
Розділ 1. Організація системи органів державної влади в Україні.			
1.	Основи організації системи органів державної влади	1. Відвідування лекції	-
		2. Обговорення теоретичного питання на семінарському занятті (або складання термінологічного словника)	-
		3. Тестування	2
		4. Виконання завдань для самостійного контролю знань	3
		Разом:	5
2.	Етапи формування системи органів державної влади в Україні.	1. Відвідування лекції	-
		2. Обговорення теоретичного питання на семінарському занятті	-
		3. Тестування	2
		4. Виконання завдань для самостійного контролю знань	3
		Разом:	5
3.	Конституційний механізм розподілу та функціонування системи органів державної влади в Україні.	1. Відвідування лекції	-
		2. Обговорення теоретичного питання на семінарському занятті	2
		3. Тестування	2
		4. Виконання завдань для самостійного контролю знань	3
		Разом:	7
Розділ 2. Трансформація та інституціоналізація системи органів державного управління в Україні.			
4.	Інститут президентства в Україні.	1. Відвідування лекції	-
		2. Обговорення теоретичного питання на семінарському занятті	-
		3. Тестування	2
		4. Виконання завдань для самостійного контролю знань	3

1	2	3	4
		Разом:	5
5.	Верховна рада України як інститут законодавчої влади в Україні.	1. Відвідування лекції	-
		2. Обговорення теоретичного питання на семінарському занятті	2
		3. Тестування	2
		4. Виконання завдань для самостійного контролю знань	3
		Разом:	7
6.	Система органів виконавчої влади в Україні.	1. Відвідування лекції	-
		2. Обговорення теоретичного питання на семінарському занятті	-
		3. Тестування	2
		4. Виконання завдань для самостійного контролю знань	3
		Разом:	5
7.	Судова гілка влади в Україні.	1. Відвідування лекції	-
		2. Обговорення теоретичного питання на семінарському занятті	2
		3. Тестування	2
		4. Виконання завдань для самостійного контролю знань	3
		Разом:	7
8.	Особливості реформування та діяльності правоохоронних органів в Україні. Створення антикорупційних органів.	1. Відвідування лекції	-
		2. Обговорення теоретичного питання на семінарському занятті	2
		3. Тестування	2
		4. Виконання завдань для самостійного контролю знань	3
		Разом:	7
Поточна модульна робота 1			10
Модуль 2. Організаційно-правова основа місцевого самоврядування в Україні			
Розділ 3. Організація системи органів місцевого самоврядування та механізми взаємодії з державною владою в Україні.			
9.	Система публічної влади на місцевому рівні в Україні	1. Відвідування лекції	-
		2. Обговорення теоретичного питання на семінарському занятті	-
		3. Тестування	2
		4. Виконання завдань для самостійного контролю знань	3
		Разом:	5
10.	Децентралізація державної	1. Відвідування лекції	-

1	2	3	4
	влади.	2. Обговорення теоретичного питання на семінарському занятті	2
		3. Тестування	2
		4. Виконання завдань для самостійного контролю знань	3
		Разом:	7
11.	Територіальна організація державної влади та місцевого самоврядування у контексті правової реформи в Україні.	1. Відвідування лекції	-
		2. Обговорення теоретичного питання на семінарському занятті	-
		3. Тестування	2
		4. Виконання завдань для самостійного контролю знань	3
		Разом:	5
12.	Правова політика у сфері регіонального розвитку: сучасний стан та напрями удосконалення.	1. Відвідування лекції	-
		2. Обговорення теоретичного питання на семінарському занятті	2
		3. Тестування	2
		4. Виконання завдань для самостійного контролю знань	3
		Разом:	7
13.	Взаємодія органів місцевого самоврядування з органами державної влади.	1. Відвідування лекції	-
		2. Обговорення теоретичного питання на семінарському занятті	3
		3. Тестування	2
		4. Виконання завдань для самостійного контролю знань	3
		Разом:	8
Поточна модульна робота 2			10
Залік			-
Разом за семестр			100

Таблиця 5.2. Шкала оцінювання знань студентів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Державна влада і місцеве самоврядування в Україні»

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Таблиця 5.3. Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни «Державна влада і місцеве самоврядування в Україні»

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	1. Участь у предметних олімпіадах: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	10-30
	2. Участь у конкурсах на кращого знавця дисципліни: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	10-30
	3. Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань підвищеної складності	1-15
	4. Написання і захист наукового реферату з визначеної проблеми	0-5
	5. Створення і демонстрація презентації для супроводу доповіді з питань для обговорення на семінарському занятті.	
2. Науково-дослідна	1. Участь в конкурсах студентських робіт: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	5-15
	2. Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	5-15
	3. Підготовка публікації в наукових виданнях.	20
Разом		*

* Максимальна кількість додаткових балів для студента – 30.

Розділ 6. Інформаційні джерела

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року № 245к/96-ВР із змінами, внесеними згідно Закону України № 1401-VIII від 2 червня 2016 року // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 28. – Ст. 532 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
3. Європейська Хартія місцевого самоврядування від 15 жовтня 1985 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
5. Конвенція Ради Європи № 108 від 1981 року «Про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_326#Text
6. Виборчий кодекс України від 19.12.2019 № 396-IX. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>
7. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>
8. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 № 3855-XII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>
9. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
10. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>
11. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700VII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
12. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 05.02.2015 № 156-VIII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>

13. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994 № 80/94-ВР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text>
14. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
15. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>
16. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/280/97%D0%B2%D1%80>
17. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>
18. Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування: Закон України від 15.07.97 р. №452/97-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/452/97-%D0%B2%D1%80>
19. Про деякі питання забезпечення документообігу у Верховній Раді України в електронній та паперовій формах: розпорядження Голови Верховної Ради України від 08.02.2021 р. № 19. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/19/21-%D1%80%D0%B3#Text>
20. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 № 2493-III. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text>
21. Про співробітництво територіальних громад: Закон України від 17 червня 2014 року № 1508-VII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/150818#Text>
22. Про телекомунікації: Закон України від 18.11.2003 № 1280-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1280-15#Text>
23. Про транскордонне співробітництво: Закон України від 24 червня 2004 року № 1861-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-15#Text>
24. Загальні правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, затверджені Наказом Національного агентства України з питань державної служби від 05.08.2016 № 158. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16#Text>

25. Положення про технічний захист інформації в Україні, затверджене Указом Президента України №1229/99 від 27.09.1999. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1229/99#Text>

26. Порядок обробки та захисту отриманих від суб'єктів надання інформації персональних даних під час здійснення верифікації та моніторингу державних виплат, затверджений постановою Кабінету Міністрів України №405 від 03.04.2019. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/405-2019%D0%BF#Text>

27. Порядок обробки та захисту персональних даних, володільцем яких є Міністерство цифрової трансформації України, затверджений Наказом Міністерства цифрової трансформації України № 72 від 20.05.2020. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0495-20#Text>

28. Правила забезпечення захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах, затверджені Постановою Кабінету Міністрів України № 373 від 29.03.2006. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2006-%D0%BF#Text>

29. Case “Guseva v. Bulgaria” (2015). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int>

30. Справа “Rysovskyy v. Ukraine” (2012). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int>

31. Case “Lelas v. Croatia” (2010). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int>

32. Case “Serkov v. Ukraine” (2011). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int>

33. Case “Surek v. Turkey” (1999). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int>

34. Case “Renaud v. France” (2010). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int>

35. Case “Wyruch v. Poland” (2005). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int>

Основні інформаційні джерела:

36. Болдирев С.В., Сидоренко О.О. Теоретично-правовий зміст децентралізації як державницького інституту. Державне будівництво та місцеве самоврядування. 2021. Вип. 41. С. 48 - 61.

37. Гарашук І. В. Сучасні аспекти теоретико-правового забезпечення реалізації принципу субсидіарності в процесі децен-

тралізації в Україні. Державне будівництво та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. Х.: Право, 2022. Вип. 43. С.154-164.

38. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: підручник / І. І. Бодрова, С. В. Болдирев, В. О. Величко та ін.; за ред. С. Г. Серьогіної ; 4-те вид., переробл. та допов. Харків: Право, 2018. 392 с.

39. Державне будівництво і місцеве самоврядування: посіб. для підгот. до іспиту / С. Г. Серьогіна, О. Ю. Лялюк, І. І. Бодрова та ін. Харків: Право, 2020. 212 с.

40. Децентралізація державної влади: конституційно-правові аспекти/ редкол.: Ю. П. Битяк, І. І. Бодрова, П. М. Любченко [та ін.]; Нац. акад. прав. наук України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування. Харків: Право, 2019. 192 с.

41. Добровільне об'єднання територіальних громад в Україні / С. Г. Серьогіна, І. І. Бодрова, Любченко П. М., Болдирев С. В., Лялюк О. Ю., Баранова Л. М., Печений О. П. Х.: ПромАрт. 2017. Вип. 21. 216 с.

42. Конституційно-правове забезпечення реформи децентралізації влади: вітчизняний та зарубіжний досвід / О. В. Петришин, С. Г. Серьогіна, І. І. Бодрова та ін.; Нац. акад. прав. наук України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування. Харків: Право, 2020. 236 с.

43. Любченко П. М. Муніципальне право України: підруч. Харків : Право, 2019. 512 с.

44. Серьогін В. О., Серьогіна С. Г. Децентралізація і місцеве самоврядування у контексті зміцнення народовладдя в Україні. Право України. 2019. № 10. С. 158-174.

Додаткові інформаційні джерела:

Підручники та навчальні посібники

45. Авер'янов В. Органи виконавчої влади в Україні. Навальний посібник. – К.: ІнЮре, 1997.

46. Біленчук П.Д., Кравченко В.В., Підмогильний М.В. Місцеве самоврядування в Україні. Муніципальне право. Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Атіка, 2000.

47. Бодрова І. І., Любченко П. М. Європейський досвід удосконалення місцевого самоврядування / Нац. акад. прав. наук України, Наук.-дослід. ін-т держ. буд. та місц. самоврядування; редкол. Ю. П. Битяк [та ін.]. Харків: Оберіг, 2012. 64 с.

48. Журавський В.С. Становлення та розвиток українського парламентаризму (теоретичні та організаційно-правові проблеми) – К.: Парламентське видавництво, 2002.

*Монографії, брошури, наукові публікації
в журналах та інших періодичних виданнях*

49. Барабаш Ю.Г. Парламентський контроль в Україні (конституційно-правовий аспект). Монографія. – Харків, 2004.

50. Барікова А. А. Електронна держава: нова ефективність урядування: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2016. 224 с.

51. Бодрова І. І. Проблеми імплементації європейських стандартів у сфері компетенції місцевого самоврядування в Україні. Державне будівництво та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. Харків: Право, 2019. Вип. 38. С. 2648.

52. Бодрова І. І. Проблеми правового регулювання державного нагляду за додержанням органами місцевого самоврядування Конституції та законів в Україні. Державне будівництво та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. Харків: Право, 2019. Вип. 37. С. 37-55.

53. Бодрова І. І. Проблеми правового регулювання державного нагляду за додержанням органами місцевого самоврядування Конституції та законів в Україні. Державне будівництво та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. Харків: Право, 2019. Вип. 37. С. 37-55.

54. Бодрова І.І. Добровільне об'єднання територіальних громад як конституційна гарантія місцевого самоврядування в Україні. Державне будівництво та місцеве самоврядування. 2021. Вип. 41. С. 76-92.

55. Болдирев С. В., Чубарь С.С. Сучасний стан реалізації реформи децентралізованого устрою України: наявні недоліки та труднощі в запровадженні. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки». 2021. № 11. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2021-11-7700>

56. Болдирев С. В., Стешенко Т. В. Пріоритетні напрями конституційної реформи в Україні в частині децентралізації. Державне будівництво та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. Харків: Право, 2017. Вип. 33. С. 60-72.

57. Болдирев С. В., Чубарь С. С. Впровадження децентралізації в Україні: світовий та європейський досвід. Державне будівництво та місцеве самоврядування. 2018. Вип. 36. С. 48-64.

58. Величко В. О. Конституційно-правовий статус місцевих державних адміністрацій в Україні: монографія. Харків: Б. в., 2005. 208 с.

59. Величко В. О. Надання адміністративних послуг як функція органів місцевого самоврядування. Державне будівництво та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. Харків: Право, 2018. Вип. 35. С. 68-82.

60. Величко В. О. Проблеми функціонування центрів надання адміністративних послуг. Державне будівництво та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. Харків: Право, 2019. Вип. 38. С. 118-132.

61. Гаращук І.В. Питання ефективного використання ресурсного потенціалу об'єднаних територіальних громад. Державне будівництво та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. Х.: Право, 2021. Вип. 41. С. 107 – 119.

62. Державна виконавча влада в Україні: формування та функціонування: Зб. наук. пр. / Кол. авт.; наук. кер. Н.Р. Нижник. – К.: УАДУ, 2000.

63. Закоморна К. О. До питання про визначення терміну "регіоналізація" в сучасній вітчизняній і зарубіжній доктрині. Державне будівництво та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. Харків : Право, 2019. Вип. 38. С. 49-61.

64. Любченко П. М. Конституційно-правові основи розвитку місцевого самоврядування як інституту громадянського суспільства: монографія. Харків: Одиссей, 2006. 352с.

65. Любченко П. М. Народовладдя та місцеве самоврядування: сутність і взаємообумовленість розвитку. Право України. 2019. № 10. С. 195211.

66. Лялюк О. Ю. Актуальні питання співвідношення контролю та нагляду в системі місцевого самоврядування в умовах децентралізації. Державне будівництво та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. Харків : Право, 2019. Вип. 37. С. 56-68.

67. Лялюк О. Ю. Основи організації і діяльності місцевих рад в Україні : монографія. Харків: Право, 2008. 287 с.

68. Лялюк О. Ю. Проблемні питання формування територіальної основи об'єднаної територіальної громади в процесі реформування місцевого самоврядування. Державне будівництво та місцеве самоврядування. № 35. 2018. С. 83-93.

69. Лялюк О. Ю., Полишин Г. В. Шлях до децентралізації: зарубіжний досвід для України. Державне будівництво та місцеве самоврядування. № 38. 2019. С. 41-55.

70. Лялюк О.Ю. Практичні приклади формування та вирішення окремих колізій та правової невизначеності у сфері місцевого самоврядування. Державне будівництво та місцеве самоврядування. 2022. № 43. С. 92-106.

71. Молчанова Ю. Ю. Муніципальне регулювання здійснення членами територіальної громади права на участь у місцевому самоврядуванні: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2019. 236 с.

72. Муртіщева А. О. Компетенція уряду в контексті принципу поділу державної влади: сучасні виклики. Державне будівництво та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. 2021. Вип. 41. С. 150-162.

73. Муртіщева А. О. Нормотворча діяльність Кабінету Міністрів України в умовах воєнного стану. Державне будівництво та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. 2022. Вип. 43. С. 217-228.

74. Муртіщева А. О. Реформа місцевого самоврядування в Україні: досягнення та перспективи. Державне будівництво та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. 2018. Вип. 35. С. 264-273.

75. Муртіщева А. О. Транспарентність у діяльності органів публічної влади: досвід зарубіжних країн. Юридичний науковий електронний журнал. 2021. № 10. С. 602-606. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.lsej.org.ua/10_2021/159.pdf

76. Наливайко Л. Р., Чепік-Трегубенко О. С. Транспарентність публічної влади: вітчизняний і зарубіжний досвід. Право України. 2015. № 6. С. 148-156.

77. Омелько І. І. Поняття і класифікація форм діяльності депутатів місцевих рад. Державне будівництво та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. 2020. Вип. 40. С. 182-200.

78. Омелько І. І. Правове регулювання та практика реалізації форм діяльності депутатів місцевих рад в Україні. Visegrad Journal on Human Rights. 2020. № 2. Vol. 3. С. 129-135.

79. Омелько І. І. Форми діяльності депутатів місцевих рад в аспекті їх правового статусу. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 4. С. 71-78.

80. Омелько І.І. Сесійні форми діяльності депутатів місцевих рад в Україні. Державне будівництво та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. Харків: Право, 2020. Вип. 39. С. 196-210.

81. Петришина М. О. Нормотворча діяльність в органах місцевого самоврядування в Україні: монографія. Харків: Право, 2011. 232 с.

82. Петришина М. О. Теоретико-правові проблеми забезпечення надання публічних послуг суб'єктам господарювання ор-

ганами місцевого самоврядування. Право та інновації. 2020. № 2. С. 93-98.

83. Петришина М. О., Петришин О. О. Міжнародно-правові стандарти у сфері місцевого самоврядування : наук. доп. / М. О. Петришина, О. А. Петришин ; Нац. акад. прав. наук України, НДІ держав. буд-ва та місцевого самоврядування. Харків: Право, 2016. 44 с.

84. Правова наука України: сучасний стан, виклики та перспективи розвитку: монографія. Харків: Право, 2021. 680 с.

85. Проблеми правового регулювання територіальної організації влади в Україні: монографія / П.М. Любченко, С.Г. Серьогіна, І.І. Бодрова, О.Ю. Лялюк, К.О. Закоморна та ін.; за заг. ред. проф. П.М. Любченка. Харків, 2018. 442 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dbms.institute/монографії/проблеми-правового-регулюваннятери>

86. Проблеми функціонування місцевих рад та їх виконавчих органів: моногр./ за ред. Ю. М.Тодики. Харків: Право, 2009. 540 с.

87. Савчин М. В. Сучасні тенденції конституціоналізму у контексті глобалізації та правового плюралізму: монографія. Х.: Право, 2018. 440 с.

88. Серьогіна С. Г. Муніципальні права особи: місцеве самоврядування в аспекті прав людини. Державне будівництво та місцеве самоврядування. 2018. Вип. 36. С.3-20.

89. Серьогіна С. Г. Напрями вдосконалення правового регулювання місцевого самоврядування в аспекті європейської інтеграції. Вісник Національної академії правових наук України. 2016. Вип. 3. С.43-48.

90. Серьогіна С. Г. Форма правління: питання конституційно-правової теорії та практики: монографія. Харків: Право, 2011. 768 с.

91. Серьогіна С. Г., Бодрова І. І., Петришина М. О. Муніципально-правова політика як пріоритетний напрямок правової політики в умовах реформування територіальної організації влади та європейської інтеграції України. Вісник Національної академії правових наук України. 2021, № 3. С. 129-143.

92. Серьогіна С. Г., Петришина М.О. Пошук оптимальної державноправової моделі контролю у сфері місцевого самоврядування та муніципальної нормотворчості: досвід країн ЄС. Державне будівництво та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. /

- Нац. акад. прав. наук України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування. Харків: Право, 2022. Вип. 43. С. 52-74.
93. Соляник К. Є. Виконавчі органи місцевих рад в Україні: правовий статус і організація роботи: монографія. Харків: Крок, 2004. 255 с.
94. Соляник К. Є. Реформа місцевого самоврядування в Україні: концептуальні проблеми конституційно-правового забезпечення та перспективи розвитку. Право України. 2018. № 5. С. 207-223.
95. Соляник К. Є. Система джерел муніципального права. Право та інновації. 2015. №1. С.142-147.
96. Стещенко Т.В., Говоруха Л.С. Державницька теорія місцевого самоврядування у пострадянській правовій доктрині. Державне будівництво та місцеве самоврядування. 2021. Вип. 41. С. 62-75.
97. Стещенко Т.В., Пахомов А.В. До проблеми місцевого референдуму: правовий аспект. Юридичний науковий електронний журнал – електронне наукове фахове видання Запорізького національного університету, 2021. № 11. С.71-75.
98. Сучасний парламентаризм: український та світовий виміри: монографія/ Нац. акад. прав. наук України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування. Харків: Юрайт, 2018. 200 с.
99. Фролов О. О. Принцип державної підтримки та гарантії місцевого самоврядування в Україні: конституційно-правове регулювання і практика реалізації: монографія. Харків: Юрайт, 2014. 192 с.
100. Фролов О.О. Формування економічної (матеріально-фінансової) основи як форма державної підтримки й гарантування місцевого самоврядування. Державне будівництво та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. 2016. Вип. 32. С. 61-71.
101. Чиркін А. С. Конституційно-правове регулювання місцевого самоврядування в Польщі, Угорщині, Чехії: монографія. Харків: Юрайт, 2019. 220 с.
102. Чиркін А. С. Характеристика місцевого самоврядування Словаччини в контексті відповідності стандартам Європейської Хартії місцевого самоврядування. Державне будівництво та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. Харків: Право, 2019. Вип. 38. С. 89-102.
103. Щebetун І.С., Соляник К.Є. Право на мирні зібрання та його обмеження. Право і суспільство. 2021. № 1. С. 39-46.
104. Murtishcheva A. The principle of legality as a foundation of modern civil society. Improvement of the legal culture as a basis for

the formation of civil society of modern times: collective monograph / O. Borschevska, O. Boryslavska, I. Krushnitska, etc. Lviv-Torun: Liha-Press, 2020. P. 93-109.

105.Serohina S, Bodrova I, Novak A. Delegation of State Powers to Local Self-Government Bodies: Foreign Experience and Ukrainian Realities. (Делегування державних повноважень органам місцевого самоврядування: зарубіжний досвід та українські реалії). *Baltic Journal of European Studies*. Vol. 9: Issue 3. P. 263285.

106.Svitlana Serohina, Oleksandr Petryshyn, Vitalii Serohin. Decentralization of public power in Ukraine in the context of glocalisation. (Децентралізація державної влади в Україні в умовах глокалізації). *International Comparative Jurisprudence*. 2020. Vol 6, No 2. P.190-200.

107.Tatsiy V., Serohina S. Bicameralism: European Tendencies and Perspectives for Ukraine. *Baltic Journal of European Studies*. Vol.8 Issue 1 P.101122.

108.Teremetskyi V., Solyannik K, Zakomorna K. Fiscal decentralization of ukraine: search for new approaches for the development of local self-government. Financial and credit activity: problems of theory and practice. Vol.2 Issue 37 P.180189.

109.Ukrainian Legal Doctrine: in 5 vols / Ed. by V.Ia. Tatsyi, eng. edition ed. and transl. by W.E. Butler. Vol. 2. Ukrainian Public Law Doctrine / ed. by Yu. P. Bytiak. 864 p.

110.Ukrainian Legal Doctrine: in 5 vols / Ed. by V.Ia. Tatsyi, eng. edition ed. and transl. by W.E. Butler. Vol. 1: Fundamental Theoretical and Historical Jurisprudence / Ed. by O.V. Petryshyn. – London: Wildy, Simmonds and Hill Publishing, 2015. 976 p.

Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

1. Загальне програмне забезпечення:

Пакет програмних продуктів Microsoft Office, до якого входить програмне забезпечення для роботи з різними типами документів: текстами, електронними таблицями, презентаціями, базами даних тощо. Мережеві сервіси Google.

Основними й найбільш використовуваними складовими пакету Microsoft Office є:

1. Microsoft Word.
2. Microsoft Excel.
3. Microsoft Power Point.

Пошукові та інформаційні системи Інтернет

1. Google: Пошукова системи Інтернет.
URL:<http://www.google.com.ua>

Бібліотечно-бібліографічні ресурси

1. Бібліотека Інституту Поглиблених Правничих Студій. Велика Британія. URL: <https://ials.sas.ac.uk/library>
2. Верховна Рада України: офіційний веб-сайт/: Бібліотечно-бібліографічні ресурси: Бібліографічний моніторинг. URL: <http://portal.rada.gov.ua/rada/control/uk/index>.
3. Інститут історії України НАН України: офіційний сайт. URL: <http://history.org.ua/>
4. Електронний каталог бібліотеки Полтавського університету економіки і торгівлі: веб-сайт. URL: <http://catalog.uccu.org.ua/orasunicode/>
5. Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника: офіційний сайт. URL: <http://www.lsl.lviv.ua/>
6. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : Інтернет-сторінка. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
7. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : Система каталогів і картотек. URL: http://www.nbuv.gov.ua/db/library_db.html.
8. Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого: офіційний сайт. URL: <http://nplu.org/>
9. Національна історична бібліотека України: офіційний сайт. URL: <http://nibu.kiev.ua/>
10. Національна парламентська бібліотека України : веб-сайт. URL: <http://www.nplu.org.ua/resources/resources.htm>.
11. Національна парламентська бібліотека України : веб-сайт : Політематична база даних статей з періодичних видань. URL: <http://analytic.nplu.org/>.

12. Національна парламентська бібліотека України : веб-сайт : Каталог статей зі збірників наукових праць. URL: <http://stt.nplu.org/>.
13. Повні тексти юридичних книг (бібліотека Князева). URL: <https://www.ebk.net.ua/>
14. Українська Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Головна_сторінка
15. Чтиво. Вільна онлайн-бібліотека україномовної літератури. URL: <https://chtyvo.org.ua/>
16. Юридична бібліотека. URL: <http://pravo.biz.ua/>
17. Lib.com.ua - амбітний проєкт групи ентузіастів, покликаний створити найбільшу в Україні онлайн-бібліотеку. URL: <https://lib.com.ua/uk/>

Інтернет-ресурси

1. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України: <http://portal.rada.gov.ua>
2. Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України: <http://kmu.gov.ua>
3. Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України: <http://ccu.gov.ua>
4. Офіційний веб-сайт Президента України: <http://president.gov.ua>
5. Офіційний сайт Асоціації міст України: <http://www.auc.org.ua/>
6. Українська асоціація районних та обласних рад: <http://uaror.org.ua>
7. Всеукраїнська асоціація сільських та селищних рад: <http://vassr.org/index.php/ua/>
8. База даних законодавства ЄС: <http://europa.eu.int/eur-lex>
9. Офіційний сайт Конгресу місцевих та регіональних влад Європи: http://www.coe.int/t/Congress/default_en.asp
10. Судова влада України: <http://www.court.gov.ua>
11. Сайт Європейського Суду з прав людини: <http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>
12. Сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: <https://www.ombudsman.gov.ua/>